

INFORMACJA

o posiedzeniu **Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji**

nr posiedzenia: **180**

data posiedzenia: **11 maja 2022 r.**

Porządek posiedzenia:

1. Rozpatrzenie petycji w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy, w zakresie zmiany sposobu dokonywania potrąceń z wynagrodzenia pracującego skazanego (P10-01/22).
2. Rozpatrzenie petycji w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany przepisów ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, w zakresie zwalczania szpiegostwa, w celu wydłużenia czasu, po którym następuje przedawnienie karalności przestępstw, oraz uznania, że szpiegostwo nie ulega przedawnieniu i nie stosuje się poręczenia majątkowego (P10-02/22).
3. Rozpatrzenie petycji w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany art. 2 ust. 1 pkt 2b ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, celem umożliwienia objęcia przepisami ustawy osób, które mimo osiągniętego ustawowego wieku emerytalnego zdecydowały o pozostaniu na rynku pracy (P10-03/22).
4. Rozpatrzenie petycji w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych, w celu wprowadzenia możliwości stosowania art. 81a §1 k.p.a. w sytuacji braku pełnej dokumentacji represjonowania w następstwie niszczenia i ukrywania dokumentów przez służby PRL (P10-04/22).
5. Rozpatrzenie petycji w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej wsparcia rodzin poprzez nowy dodatek – świadczenie pieniężne „Małżeństwo 500+”, do którego uprawnione będą małżeństwa z 40-, 45-, 50-letnim i dłuższym stażem (P10-05/22).
6. Rozpatrzenie petycji w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej uchylecia art. 41 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (P10-06/22).
7. Rozpatrzenie petycji w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany art. 523 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, poprzez umożliwienie wniesienia kasacji przez Rzecznika Praw Obywatelskich wyłącznie na podstawie zarzutu niewspółmierności kary oraz wprowadzenia możliwości złożenia wymienionego zarzutu przez uprawnione podmioty wyłącznie w sytuacji, kiedy nie był on przedmiotem rozpoznania przez sąd odwoławczy (P10-07/22).
8. Rozpatrzenie petycji w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej zmiany art. 79 i art. 81 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, w celu wzmocnienia prawa oskarżonego do obrony z urzędu (P10-08/22).

Posiedzeniu przewodniczył:

przewodniczący komisji Aleksander Pocij.

W posiedzeniu uczestniczyli:

senatorowie członkowie komisji:

Rafał Ambrozik, Halina Bieda, Mariusz Gromko, Robert Mamątow, Marek Martynowski, Ewa Matecka, Gabriela Morawska-Stanecka, Aleksander Pociąg, Joanna Sekuła, Michał Seweryński, Lidia Staroń, Wojciech Ziemiak,

goście, m.in.:

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej:

dyrektor Biura Pełnomocnika Rządu do spraw Polityki Demograficznej Piotr Gołębiowski,
zastępca dyrektora Departamentu Rynku Pracy Mikołaj Tarasiuk,

Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu:

dyrektor Biura Prawnego Krzysztof Dąbrowski ze współpracownikiem,

Biurowiec Rzecznika Praw Obywatelskich:

starszy specjalista w Zespole Prawa Karnego w Wydziale do spraw Legislacyjnych i Ustrojowych Marek Tatarczuk,

Kancelaria Senatu:

wicedyrektor Działu Petycji i Korespondencji Danuta Antoszkiewicz,
pracownicy Działu Petycji i Korespondencji w Biurze Analiz, Dokumentacji i Korespondencji: Marzena Krysiak, Gabriela Kopania, Joanna Leśniarek, Maciej Kowalski, Arkadiusz Waszkiewicz, Robert Stawicki.

Ad 1.

Treść petycji w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy, w zakresie zmiany sposobu dokonywania potrąceń z wynagrodzenia pracującego skazanego, przedstawił pracownik Działu Petycji i Korespondencji w Biurze Analiz, Dokumentacji i Korespondencji Arkadiusz Waszkiewicz.

Petycja indywidualna wniesiona przez osobę fizyczną dotyczy zmiany art. 43 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. –Kodeks karny wykonawczy (DzU z 2021 r. poz. 53). Autor petycji wnosi o zmianę sposobu dokonywania potrąceń z wynagrodzenia pracującego skazanego w ten sposób, aby 7% wynagrodzenia, dotychczas przekazywanego na rzecz Funduszu Sprawiedliwości, w pierwszej kolejności było przekazywane na rzecz spłaty nawiazki lub naprawienia szkody pokrzywdzonego przestępstwem.

Nad petycją przeprowadzono dyskusję.

Zastępca przewodniczącego komisji Ewa Matecka zgłosiła wniosek o podjęcie dalszych prac nad rozpatrywaną petycją.

Przewodniczący komisji Aleksander Pociąg uzupełnił złożony wniosek o wystąpienie o opinię Ministerstwa Sprawiedliwości i zobowiązanie Biura Legislacyjnego do przygotowania wstępnego projektu ustawy.

W wyniku głosowania komisja przyjęła ten wniosek.

Konkluzja:

Komisja postanowiła kontynuować prace nad rozpatrywaną petycją.

Ad 2.

Treść petycji w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany przepisów ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, w zakresie zwalczania szpiegostwa, w celu wydłużenia czasu, po którym następuje przedawnienie karalności przestępstw, oraz uznania, że szpiegostwo nie ulega przedawnieniu i nie stosuje się poręczenia majątkowego, przedstawiła pracownik Działu Petycji i Korespondencji w Biurze Analiz, Dokumentacji i Korespondencji Joanna Leśniarek.

Petycja indywidualna wniesiona przez osobę fizyczną dotyczy zmiany w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (DzU z 2020 r. poz. 1444 ze zm.) poprzez: dodanie w art. 130 §5 w brzmieniu „Czyny, o których mowa w art. 130 §1, nie przedawniają się i nie stosuje się poręczenia majątkowego”; zmianę art. 101 §1 poprzez nadanie przepisowi następującego brzmienia: „Karalność przestępstwa ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęło lat:

- 1) 60 – gdy czyn stanowi zbrodnię,
- 2) 40 – gdy czyn stanowi inną zbrodnię,
- 2a) 30 – gdy czyn stanowi występki zagrożony karą pozbawienia wolności przekraczającą 5 lat,
- 3) 20 – gdy czyn stanowi występki zagrożony karą pozbawienia wolności przekraczającą 3 lata,
- 4) 10 – gdy chodzi o pozostałe występki”.

Autor petycji podnosi, że nie ma powodów, aby przestępstwo szpiegostwa ulegało przedawnieniu zgodnie z zasadami wskazanymi w art. 101 §1 pkt 2 kodeksu karnego, określającymi, że karalność ustaje po 20 latach, kwalifikując tak szpiegostwo. Dalej autor petycji wskazuje, że nie ma powodów, dla których inne pozostałe czyny karalne miałyby się przedawnić w krótszym czasie, jak obecnie jest to uregulowane, w sytuacji mało efektywnej pracy organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości, dlatego proponuje wydłużenie czasu, po upływie którego przedawnia się karalność przestępstwa.

Nad petycją przeprowadzono dyskusję.

Przewodniczący komisji Aleksander Pociąg złożył wniosek o wystąpienie o opinię Ministerstwa Sprawiedliwości.

Komisja przyjęła ten wniosek.

Konkluzja:

Komisja postanowiła wystąpić o opinię podmiotu właściwego.

Ad 3.

Treść petycji w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany art. 2 ust. 1 pkt 2b ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, celem umożliwienia objęcia przepisami ustawy osób, które mimo osiągniętego ustawowego wieku emerytalnego zdecydowały o pozostaniu na rynku pracy, przedstawiła pracownik Działu Petycji i Korespondencji w Biurze Analiz, Dokumentacji i Korespondencji Marzena Krysiak.

Petycja indywidualna wniesiona przez Janusza Andryszaka dotyczy zmiany art. 2 ust. 1 pkt 2b ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (DzU z 2021 r. poz. 1100). Autor petycji wnosi o zmianę przepisu definiującego osobę bezrobotną, poprzez nadanie mu następującego brzmienia: „nie ukończyła 60 lat – kobieta lub 65 lat – mężczyzna, albo po osiągnięciu takiego wieku nie złożyła wniosku o emeryturę”. W opinii wnoszącego petycję przyjęcie tego wniosku umożliwiłoby osobie w wieku emerytalnym, która nie chce przejść na emeryturę, pozostanie na rynku pracy, w tym także jako osoba poszukująca pracy. W uzasadnieniu autor petycji podniósł, że postulowana zmiana może istotnie wpłynąć na urealnienie faktycznej stopy rejestrowanego bezrobocia, która jest

zaniżona w związku z wyrejestrowywaniem z urzędów pracy kobiet w wieku 60 lat i mężczyzn w wieku 65 lat. Dodatkowo dłuższa aktywność na rynku pracy ułatwiłaby uzyskanie najniższej emerytury osobom z niewystarczającą liczbą lat składkowych (wymagane odpowiednio 20 i 25 lat).

Nad petycją przeprowadzono dyskusję. W dyskusji zabrali głos senatorowie oraz przedstawiciel Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.

Zastępca przewodniczącego komisji Michał Seweryński zgłosił wniosek o niepodejmowanie dalszych prac nad rozpatrywaną petycją.

W wyniku głosowania komisja przyjęła ten wniosek.

Konkluzja:

Komisja zakończyła prace nad rozpatrywaną petycją.

Ad 4.

Treść petycji w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych, w celu wprowadzenia możliwości stosowania art. 81a §1 k.p.a. w sytuacji braku pełnej dokumentacji represjonowania w następstwie niszczenia i ukrywania dokumentów przez służby PRL, przedstawił pracownik Działu Petycji i Korespondencji w Biurze Analiz, Dokumentacji i Korespondencji Maciej Kowalski.

Petycja indywidualna wniesiona przez Janusza Andryszaka dotyczy zmiany ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (DzU z 2021 r. poz. 1255 ze zm.). W opinii autora petycji przedmiot petycji dotyczy interesu publicznego, ale także jego interesu jako osoby występującej w postępowaniu przed Urzędem do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych o potwierdzenie, że był on osobą represjonowaną z powodów politycznych. Jak zauważa wnoszący petycję, ustawa o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych w art. 5 określa, jakie dokumenty należy złożyć przy ubieganiu się o status osoby represjonowanej. Zdaniem wnioskodawcy wiele dokumentów było ukrywanych lub niszczone przez służby PRL w celu zatajenia prawdy o krzywdzie osób walczących o wolną Polskę. Osoby, które są potencjalnymi beneficjentami ustawy, mogą zostać pozbawione możliwości uzyskania statusu osoby represjonowanej ze względu na braki w dokumentacji składanej razem z wnioskiem. Stosowanie wprowadzonego ustawą z 7 lipca 2017 r. do kodeksu postępowania administracyjnego nowego art. 81a §1 mogłoby pomóc w rozwiązaniu zaistniałego problemu. Przepis ten stanowi: „Jeżeli przedmiotem postępowania administracyjnego jest nałożenie na stronę obowiązku bądź ograniczenie lub odebranie stronie uprawnienia, a w tym zakresie pozostają niedające się usunąć wątpliwości co do stanu faktycznego, wątpliwości te są rozstrzygane na korzyść strony”. Przeszkodą do stosowania tego przepisu jest, jak twierdzi autor petycji, stanowisko Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, który odmawia jego stosowania.

Nad petycją przeprowadzono dyskusję. W dyskusji zabrali głos senatorowie oraz przedstawiciel Instytutu Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Senator Robert Mamątow zgłosił wniosek o niepodejmowanie dalszych prac nad rozpatrywaną petycją.

W wyniku głosowania komisja przyjęła ten wniosek.

Konkluzja:

Komisja zakończyła prace nad rozpatrywaną petycją.

Ad 5.

Treść petycji w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej wsparcia rodzin poprzez nowy dodatek – świadczenie pieniężne „Małżeństwo 500+”, do którego uprawnione będą małżeństwa z 40-, 45-, 50-letnim i dłuższym stażem, przedstawił pracownik Działu Petycji i Korespondencji w Biurze Analiz, Dokumentacji i Korespondencji Robert Stawicki.

Petycja indywidualna wniesiona przez małżonków dotyczy wprowadzenia nowego dodatku – świadczenia pieniężnego „Małżeństwo 500+”. W opinii wnoszących petycję Senat RP powinien rozważyć możliwość ustawowego rozszerzenia kategorii osób uprawnionych do otrzymywania świadczeń pieniężnych od państwa (jak np. program społeczny Rodzina 500+) o osoby pozostające długie lata w związkach małżeńskich. Świadczenie byłoby przyznawane małżeństwom z 40-, 45-, 50-letnim oraz dłuższym stażem. Zdaniem autorów petycji świadczenie z jednej strony byłoby uhonorowaniem i docenieniem trwałości małżeństwa, jako podstawowej instytucji rodziny w społeczeństwie, z drugiej zaś strony niewątpliwie poprawiłoby jakość codziennego życia małżonków, osób w większości będących już w wieku emerytalnym.

Nad petycją przeprowadzono dyskusję. W dyskusji zabrali głos senatorowie oraz przedstawiciel Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.

Senator Robert Mamątow zgłosił wniosek o niepodjęcie dalszych prac nad rozpatrywaną petycją.

W wyniku głosowania komisja przyjęła ten wniosek.

Konkluzja:

Komisja zakończyła prace nad rozpatrywaną petycją.

Ad 6.

Treść petycji w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej uchylecia art. 41 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń przedstawiła pracownik Działu Petycji i Korespondencji w Biurze Analiz, Dokumentacji i Korespondencji Gabriela Kopania.

Petycja indywidualna wniesiona przez osobę fizyczną dotyczy uchylecia art. 41 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (DzU z 2021 r. poz. 2008 ze zm.). Autor petycji wnosi o uchylecie art. 41 kodeksu wykroczeń, który wskazuje możliwość zastosowania pouczenia, zwrócenia uwagi, ostrzeżenia lub zastosowania innych środków oddziaływania wychowawczego w stosunku do sprawcy czynu. Petytor argumentował, że służby (np. straż miejska) nagminnie stosują możliwości przewidziane w przywołanym przepisie.

Nad petycją przeprowadzono dyskusję.

Zastępcy przewodniczącego komisji Michał Seweryński oraz Ewa Matecka zgłosili wniosek o niepodjęcie dalszych prac nad rozpatrywaną petycją.

W wyniku głosowania komisja przyjęła ten wniosek.

Konkluzja:

Komisja zakończyła prace nad rozpatrywaną petycją.

Ad 7.

Treść petycji w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany art. 523 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, poprzez umożliwienie wniesienia kasacji przez Rzecznika Praw Obywatelskich wyłącznie na podstawie zarzutu niewspółmierności kary oraz wprowadzenie możliwości złożenia wymienionego zarzutu przez uprawnione podmioty wyłącznie w sytuacji, kiedy nie był on przedmiotem rozpoznania przez

sąd odwoławczy, przedstawił pracownik Działu Petycji i Korespondencji w Biurze Analiz, Dokumentacji i Korespondencji Maciej Kowalski.

Petycja indywidualna wniesiona przez osobę fizyczną dotyczy zmiany art. 523 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz U z 2021 r. poz. 534 ze zm.). Autor petycji wnosi o zmianę kodeksu postępowania karnego poprzez rozszerzenie o Rzecznika Praw Obywatelskich katalogu podmiotów uprawnionych do wnoszenia kasacji nadzwyczajnej opartej wyłącznie na zarzucie niewspółmierności kary oraz tylko wtedy, kiedy zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania przez sąd odwoławczy.

Nad petycją przeprowadzono dyskusję. W dyskusji zabrali głos senatorowie oraz przedstawiciel Biura Rzecznika Praw Obywatelskich.

Przewodniczący komisji Aleksander Pociąg złożył wniosek o wystąpienie o opinię zewnętrzną. Komisja przyjęła ten wniosek.

Konkluzja:

Komisja postanowiła wystąpić o opinię zewnętrzną.

Ad 8.

Treść petycji w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej zmiany art. 79 i art. 81 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, w celu wzmocnienia prawa oskarżonego do obrony z urzędu, przedstawiła pracownik Działu Petycji i Korespondencji w Biurze Analiz, Dokumentacji i Korespondencji Joanna Leśniarek.

Petycja indywidualna wniesiona przez Romana Arseniuka dotyczy zmiany ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (DzU z 2021 r. poz. 534 ze zm.) poprzez: uzupełnienie art. 79 §1 o punkt 5 w brzmieniu: „Zachodzi uzasadniona wątpliwość, czy jego znajomość prawa, inteligencja i umiejętność publicznego wypowiedzania się są powyżej średniej w Polsce”; dodanie do art. 81 zdania w następującym brzmieniu: „Jeżeli w sytuacji określonej w art. 79 §1 pkt 4 lub 5 oskarżony nie ma obrońcy z wyboru, z wnioskiem o wyznaczenie obrońcy z urzędu może wystąpić także osoba najbliższa”. Autor petycji wskazał, że jasne ustawowe wprowadzenie obrony dla osoby niezdolnej do (samodzielnego) prowadzenia należytej obrony nie tylko byłoby skokiem cywilizacyjnym w aspekcie podstawowych praw człowieka i konstytucji, nie tylko odciążałoby polskie sądy (usprawniłoby również wiele postępowań karnych), ale także nie byłoby istotnym obciążeniem dla państwa, gdyby zostały uwzględnione wszystkie koszty. Zdaniem autora petycji w Polsce osoby niezdolne do prowadzenia swojej należytej obrony bardzo często są pozbawione profesjonalnego obrońcy, liczba osadzonych (na sto tysięcy mieszkańców) w polskich więzieniach przekracza znacznie poziom typowy dla krajów, w których skazany rzadko trafia do więzienia.

Nad petycją przeprowadzono dyskusję.

Zastępca przewodniczącego komisji Michał Seweryński zgłosił wniosek o niepodejmowanie dalszych prac nad rozpatrywaną petycją.

W wyniku głosowania komisja przyjęła ten wniosek.

Konkluzja:

Komisja zakończyła prace nad rozpatrywaną petycją.

W posiedzeniu komisji nie uczestniczyły osoby wykonujące zawodową działalność lobbingsową.